

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közmivelődési, társadalmi heti lapja és a Torda-aranyosmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Mégjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ: **Borbély György**.
Szerkesztő-bizottság:
NAGY OLIVÉR, dr. SZENTPÉTERY LAJOS,
NAGY ALBERT.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 7 sz.
Laptulajdonos K. WERESS SÁNDOR. — Lapkiadó HARMATH JOZSEF-czég.

Hirdetésdíj árszabály szerint.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A lap szellemi részét illető hozzászólások a szerkesztőséghez küldendők.

A pénzküldemények pedig a lapkiadó céghez.

É l e t m ó d.

(—y.) Panaszra panaszt hallunk lépten-nyomon, még most ősszel is, mi kor szüret van uton-utfélen.

„Nehéz az élet. Sok az adó. Szegények vagyunk.“ Ez a társalgás nyelve — legalább a mi vidékünkön — főleg az alsóbb társadalmi osztálynál. És ez komoly szó most, mikor éppen rakosgatja halomra a gazdaember a nyár gyümölcsét, munkájának áldását.

A panasz részint jogosult, részint nem. Vannak, a kik csak nyegleségből, vannak, a kik csak telhetetlenségből emlegetik minduntalan a szegénységet.

Az emberek nagy részére azonban ráfér ez a panasz. Bizony szegényebbek vagyunk, szegényebbeknek kellennünk, mint apáink voltak. Mert az idő változik, de mi nem mindenben változunk az idővel.

És a latin közmondásnak eme változtatott kiadása nyújtja megfejtő kulcsát embereink szegénységének. Hogy az idő változik, ezt a jelenre nézve most csak két esettel, két igen előnyös esettel bizonyítjuk. Egyik a produktív néptünknek örvendetes szaporodása, másik a még örvendetesebb fejlődése, izlésének és igényének emelkedése.

E kettő közül egyik is elég, hogy szegénynyé tegye az embert. Ha több-

felé hasogatják szaporodás miatt a kenyeret adó földet, bizony kevesebb kenyér jut egy-egy asztalra a pántlika szántóról. Ha fejlődés folytán egy másnemű szaporodással több iparos, kereskedő, tanár, ügyvéd, orvos áll elé: bizony az egyeseknek keményebb harcot kell folytatniok az étellel, hogy ha nem csordul, legalább cseppenjen. Hát még ha nézzük azt a fejlődést, azt a félszeg fejlődést, a mely mint egy látthatatlan szellem kormányozza a társadalmat, hol jogosan, hol jogtalanul. Ha tekintjük ezt a szellemet, melyet a fényűzés szellemének nevezhetünk, mely oly felületesen és oly egyoldalulag nevel: az érzékekre hat az ész tudtán kívül, csiklandoztatja az idegrendszert, anélkül, hogy az értelemmel szóba állna, az érzést fejleszti, anélkül, hogy a szívet nemesitené, figurát nevel lélek nélkül, fényt ad világosság nélkül és világosságot melegség nélkül, mutatja a bőséget, a szükségét meg eltakarja; megtanít a titkolódzásra és a hazugságra, megtanít a pazarlásra, de a munkával meg sem ismertet. Ha ezt tekintetbe vesszük, bizony beláthatjuk, hogy szegényebbek vagyunk, s még azt is, hogy miért vagyunk szegényebbek, mint apáink; mert e fejlődés mutatja, hogy az idő változik, de mi csak féloldalt változunk abban: megnövekedik izlésünk,

igényünk, boldogság és kényelem-szeretetünk s mindez a gazdagabb és fényesebb nemzetek s társadalmak mintájára, csakugy utánzással; de a mi ezeknek a fundamentuma, a mivel ezeket megérdemelnök: a küzdelem, a munkaszeretet és maga a munka s a velök aránylagosan emelkedendő törekvés, mindez marad a régi, nyugodalmas médrében, a mint azt boldog apáinktól örököltük.

Nós, ha ezt is tekintetbe vesszük, akkor tán kevesebb okunk és jogunk van a panaszra, hogy szegények vagyunk.

Szólunk itt leginkább most csak az iparos és földmives osztályhoz. A régiség közönye leginkább náluk észlelhető még a munka iparkodás terén.

Hiszen példát is mondunk rá. Ismerjük az aranyosvidéki székely gazdáinkat, úgy, mint a földművelésnél derék munkásnépet. Mindenesetre előkelőbb helyet foglalnak el, mint pl. a mezőségnek lomhább lakói. Ám, ez még nem elég a megélhetésre. A földet megművelni s mit az kiizzad, őszig learatni, s aztán nyugalomra dűlni tavaszig, legfeljebb pipaszó mellett végig nézni télen át a feleség gyapjúfonását: csak félig művelt gazdálkodás ez.

Mért ne lehetne télen is valamit dolgozni a földmives embernek? Nem egészen elfogadható ok tehát a szegény-

AZ „ARANYOSVIDÉK“ TÁRCZÁJA.

Babona a szerelemben.

— Népmesereti vázlat. —

A művelt XIX-ik század szemüvegén nézve keresztül a mult időkre, szinte hihetetlennek tünik fel, hogy volt oly idő, s nem is olyan régen volt az — a mikor a kísértetekkel, rossz-lelkekkel való czimborálás vádjá elégséges alapot nyújtott a rendes törvényes eljárás megindítására.

Jelen korunkban már ezen tévhitből származott „ördögi lények“ inkább csak a mesékben, regékben élnek; a mult időkben — a mikor a műveltség napjának sugarai nem voltak annyira hatékonyak, hogy az emberi lélekben minden árnyékot eloszlassanak — ezek a test nélküli „lények“ testtel bírtak; voltak fogaik és körmeik s az ellenök való védekezéshez tartozott az is, hogy az ördögök által megbüvöltnek kimondott személy, mint bűnös, a törvényes forum elé állítottatott, elvenni méltó büntetését.

Jól mondja Hugó Victor: „Nehéz dolog torkon ragadni és eltíporni az árnyékot.“ A babonában való hit is ilyen árnyék, a mely árnyéktól jelen századunk sem tiszta egészen, hiszen egyes foltok bizony még láthatók most is századunk arczatán, a melyeknek elenyésztesítésén az arra hivatottak már erősen dolgoznak — sikeresen.

Szabadjon nekem e lap becses olvasói

előtt példákkal bebizonyítanom azt, hogy a babonában való hit — ez a test nélküli árnyék — képes még az emberi szív benső világába is behatolni, különösen akkor, a mikor a szív a benne fölfakadt érzelmek forrás hatásánál fogva hasonlónak kezd átváltozni az olyan virágos kerthez, a hol szebbnél-szebb éneklő madarak töltik be dalokkal a balzsamos léget. Az emberi szív is ilyen virágos kert, a mikor abban a szerelem tünderei kezdik el édes süttogásukat. Sajnos csak az, hogy ebben a virágos kertben — a miveletlen alsóbb néposztályról lévén szó — az említettem árnyék is betud lopozni és akkora uralmat képes abban kifejteni, hogy a ki ennek nyüge alatt szenved, az szentül meg van aztán győződve arról, hogy ez az árnyék nem csak műveletlen lelkének a visszaverődése a szív világában, hanem hogy ez a józan értelem előtt is megállani tudó élettéljes valóság...

— Lássunk tehát egy néhány „babonát a szerelemben“, mind megannyi ecclatans bizonyítékait annak, hogy különösen a román köznépek értelmi szeme tükörén még most is ottan látható egy egy sötét folt — nem hatolhatván még odáig a műveltség áldást osztó fényugara.

A szerelem virága ép úgy kinyílik a műveltség alantos fokán állók szívében, mint azok szívében, a kiknél az ész intő szóval befolyásolja a szívérelem világát. A román közné-

nél a szerelem is együtt jár a babonával, a babona hatalma segítségére van a szerelem isten-asszonyának: együtt igyekeznek mindig megfogni a két szerető szívet összekapcsoló rózsalánczot. A babonás hit okozta eljárásnak egyike a következő: Az év utolsó napja estéjén a leányok — a kik óhajtják mielőbbi férjhezmenetelüket — összegyűlnek egy házhoz, a hol hasonló nagy leánytárs létezik; keresnek egy kis falat kenyeret, sőt, füsüt, egy kis szappant, fa-szenet és disznósértét; e tárgyak össze lévén hordva: megkezdődik a jövendölés ceremóniája: a kenyérfalatot, szappant, sőt, fa-szenet az asztalra teszik és egy tállal lefedik. Kis idő múlva a leányok közül a fiatalabbik az asztalra letett tárgyakat az asztalon más helyre teszi és a fatállal újra lefedi; ekkor a leányok közül egy másik, a melyik a ház ajtaja mellett behunyt szemmel áll, előjön az asztalig s szintén behunyt szemmel a tál alatt levő tárgyak egyikére teszi reá a kezét; ha kezét a falat kenyérre tette: gazdag társat fog kapni; a só is gazdagságot jelent; a fa-szenet azt jelenti, hogy szegény és barna lesz a nyerendő férj; a füsü jelenti, hogy szegény és nagyfogu lesz a házastárs. Ezt az eljárást (t. i. hogy behunyt szemmel a tál alá nyulnak) minden jelen levő leány megteszi. A végén mindnyájan elmennek a fűtő kemenczéhez s ott a tálról a szenet és hamut elseperve: a műveltség helyre két disznósértét tesznek 10—15 le-

— **Hírek távolabbról.** Ferdinánd román trónörökös új év után tartja esküvőjét Sigmaringenben Mária édinburgi hercegnővel. — Budapesten negyedik magyar színház létesítéséhez fognak. E cél elérésére az egyesület saját kebeléből 5 tagú bizottságot küldött ki. — Ő felsége a király elnöklése alatt a hó 18-án tartott minisztertanácsban nyerte befejezését hosszú vitáitán az elkeresztelés az állam részéről. Eredménye az, hogy behozatik a vegyes házasságokból származó gyermekekről szóló anyakönyv vezetés és a köteles polgári házasság, mely a zsidokat illetve sem tesz kivételt. — Lesseps Ferdinánd hírneves francia mérnök a Szezei és Panama csatornák készítője, házában súlyos betegen fekszik. — Néhai Milló, szül. Kreil Mária, ki ez év tavaszán Veronában meghalt, végrendeletileg tízezer forintot hagyott a fővárosnak azon kikötéssel, hogy e pénzből kórházakat állítsanak. — Lukács Béla jelenlegi kereskedelmi miniszterünk helyébe a király Reiszig Ede volt Békésmegyei főispánt nevezte ki államtitkárnak; kinél e napokban a különféle egyletek küldöttségei tisztelegtek. — A megüresedett zágrábi érseki szék, mint halljuk Betopotoczky Kálmán püspök által lesz betöltve. — Gyulai Pál főrendiházi tag, egyetemi tanár hosszas betegségéből felgyógyult. — Az orosz csár a trónörökös kíséretében elutazott Censztocchauba, hogy részt vegyen II. Sándor emlékszobrának leleplezési ünnepélyén. Szigorú katonai őrizet védte mindenütt utjában a csárt a merénylők ellen. — Diszlakoma volt Berlinben az eltávozó osztrák-magyar távlovagok tiszteletére, melyen Caprivi birodalmi kancellár szép és lelkes szavakban éljenezte királyunkat és a testvér

Sz. 6077.

1892. kvi

Arverési hirdetményi kivonat.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy id. Zalányi Lajos végrehajthatónak Stieber Florián végrehajtást szenvedő elleni 43 frt 37 kr. tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a tordai kir. törvényszék (tordai kir. járásbíró) területén lévő Torda városában fekvő a tordai 970 tjkvben A + 1392 1393/1, 1392/2 hrsz. alatt foglalt Stieber Florián nevében álló házas telekre az árverést 600 frt ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi november hó 25-ik napján d. e. 9 órakor ezen telekkönyvi irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 60 frt és készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42-ik §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral, a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tordán, 1892. évi jun. hó 24-én.

A tordai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságtól. **Solymosi Miklós,** kir. törvényszéki bíró.

államokat. — A bolgár kormány háromszázezer frt értékű hajókat rendelt meg az újpesti hajógyárnál. — Carmeauxban bányász munkások felmondták az engedelmességet felébbvalóik iránt, mely sztrájk nagy zavart okozott. Többet közülük már elfogtak. — Cholera ellen (3 óra) biztosítást nyújt az első magyar biztosító társaság 30 frtért mindenkinek, ki még hatvan évet be nem töltött és a ki husz éven felül van. Ha a biztosított ez idő alatt cholera-ban elhalna, hátramaradottai 5000 forintot kapnak. — A budapesti kereskedelmi és iparkamara Wahrmann Mór elnök indítványára ötszáz frtot szavazot meg a járvány miatt munkájuktól eltiltott házaloktól. — Budavár szabadság harcokori bevételének emlékére nov. 2-án szobrot fognak Budán leleplezni. Ez ünnepélyen részvesz a honvédségen kívül a közöshadsereg is s az összes világi méltóságok, de ugyan ez alkalomra a szoborbizottság a Magyarország ellen harcolt s a budavári védelemben eleset Hentzi szobrának megkoszoruzását is tervezi, hogy annál erősebben kilátszadjék egentleman nemzet loyaltása; de az öreg honvédek, az országgyűlés ellenzéki része s a sajtó nem tartják helyén valónak az e fajta lovagiasságot s a tervtelen, mint merénylet ellen elkeseredetten tiltakoznak. — A cholera Budapesten az esőre való időben újra növekvőben van, legutóbb is 30-nál több beteget vettek föl a kórházba, sőt az eddig cholera-mentes Uj-Pesten is — bár szorványosan, fellépett. — A delegációk a külügyi költségvetés tárgyalását befejezték.

Vármegyei rendeletek.

Sz. 9549—1892.

Valamennyi fűszolgabíró és városi tanácsnak.

Kolozsvármegye alispánjának idei 13926. számú átirata szerint Kóbölkut községében a szarvasmarhák közt a ragados száj- és körümfájás betegség járványosan lépett fel, s a miatt nevezett község összes hasított körmű marbaállománya zár alá helyeztetett. — Miről czimed tudomásvétel és közhirrététel végett értesítettik. Torda, 1892. okt. 13. Rédigér Béla, alispán.

Szám. 9703—1892.

Valamennyi fűszolgabíró és városi tanácsnak.

Kolozsvármegye alispánjának idei 14170. számú átirata szerint Nagy Ida községében a szarvasmarhák közt a ragados száj- és körümfájás betegség járványosan lépett fel, s e miatt nevezett község össze hasított körmű marhaállománya zár alá helyeztetett. — Miről czimed tudomásvétel és közhirrététel végett értesítettik. Torda, 1892. okt. hó 16. Rédigér Béla, alispán.

Szám 9643—1892.

Valamennyi fűszolgabíró és városi tanácsnak.

Kolozsvármegye alispánjának idei 13,900. 13,901, 13,953. és 14,036. számok allati átirata szerint e megyéhez tartozó Vista P. Tossa, Nagy Sármas és Korod községben a száj- és körümfájás járványosan fellépett miről czimed tudomásvétel és közhirrététel végett értesítettik. Torda, 1892. okt. hó 16. Rédigér Béla, alispán.

Igyék TOKAJI COGNACOT,

és a kinek kedves az élete.

Egyetlen biztos szer a cholera ellen

a tokaji Cognac

Egyedüli főraktár Torda és vidéke részére

Nagy és Flachbart-nál

TORDÁN.

DUNKY FIVÉREK

legnagyobb fényképészeti műtermők

Kolozsvárt, főtér 10.

DUNKY BÉLA

órák és látszerész

Kolozsvárt, hid-utca 2.

KARÁCSONYI és PITTERICH

Fűszerkereskedők TORDÁN.

Ajánlják a n. é. közönségnek dűsan és ujonnan berendezett

fűszer-, csemege-, liszt-, bor- és ásványvíz raktárukat,

u. m.: a legjobb minőségű magyar és francia cognac és liköröket, francia csokoládét, valódi hollandi cocoaot, ementhali-, kendilonai-, groji- és imperial sajtót; szardínia, oroszhal és caviart; asztali-, pecsenye-, tokaji-, aszú- és budai vörösbort; többféle pipere-szappan és illatszereket; valódi jamaikai ananász, és belföldi rumot; a legfinomabb theák és czukorkákat; ugyszintén czukor, kávé, rizs és egyéb háztartási czikkeket a legjobb minőségben és a legjutányosabb árak megszabása mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve vagyunk

kiváló tisztelettel

1—3

KARÁCSONYI és PITTERICH.

Temesvári gyűmölcsösöt

minden mennyiségben

vásárol

TAUFFER FERENCZ utóda

KOLOZSVÁRT.